

Cross-overs in de kunst: Patricia Kaersenhout

Patricia Kaersenhout, *The Soul of Salt*, Manifesta, Palermo, foto G.J. Hoogland

Kunstenaars die de gebaande paden verlaten en het avontuur aangaan, ontwikkelen vaak spannende cross-overs. Door zich op een totaal ander medium te richten dan waartoe ze zijn opgeleid of een bijzondere mix aan media toe te passen, krijgt hun werk een nieuwe dimensie. Patricia Kaersenhout houdt zich - als kind geboren uit Surinaamse ouders - vooral bezig met de geschiedenis van de Trans-Atlantische slavernij en het kolonialisme in relatie tot haar eigen opgroei binnen de West-Europese cultuur. In haar werk maakt zij gebruik van een veelheid aan beeldende middelen, variërend van video en schilderkunst tot aan installaties en performances. Haar presentatie tijdens Manifesta 12 was van een indrukwekkend niveau.

Door Etienne Boileau

In eerste instantie ben je begonnen aan een studie sociale wetenschappen?

"Klopt, maar die heb ik niet afgemaakt. Ik heb altijd

wel de idee gehad dat ik de ander wilde helpen; ik wilde ook graag maatschappelijk werker worden. Maar uiteindelijk wrong die studie met de drang te creëren; als kind al was ik eindeloos aan het tekenen. Ik ben met de studie gestopt en heb een tijdje door de wereld gereisd."

Op welke plekken in de wereld kwam je terecht?

"Ik reisde voornamelijk door Azië en India. In Singapore ontmoette ik een groep lokale kunstenaars. Eén van hen gaf mij de sleutel van de kunstacademie waar ik mocht werken. En in India heb ik een maand lang bij een kunstenaar in huis gewoond. Hij maakte sets en decors voor politieke films en ik hielp hem met de bouw ervan. Hij plantte bij mij het zaadje voor activisme en politiek bezig zijn als kunstenaar."

Na een jaar reizen meldde je je aan bij de Rietveld Academie.

"Ik heb er de avondopleiding gedaan, afdeling schilderen. Ik wilde gewoon heel veel leren dus switchte ik op de Rietveld ook naar andere afdelingen:

theatervormgeving, keramiek, grafiek, etc. Maar het schilderen bleef mijn grote liefde, daarin wilde ik technisch heel goed worden."

Hoe heb je je tot politiek kunstenaar ontwikkeld?

"Ik ben op de Rietveld mijn familie gaan onderzoeken en nog levende familieleden gaan schilderen en tekenen. Dat werd me niet in dank afgenomen door docenten; die vonden het maar niets dat ik zwarte mensen schilderde. Het had iets pathetisch volgens hen en was ook te narratief. Dat soort negatieve meningen heb ik uiteindelijk om weten te zetten naar een kracht."

Wat was het gevolg daarvan?

"Ik heb heel erg geworsteld met mijn migrantenachtergrond en het feit dat mijn familie onderdeel van de diaspora is geweest. Dat maakt dat je je nergens thuis voelt; noch in Nederland, noch in Suriname. Ik heb me in mijn studio opgesloten en heb geprobeerd mijn demonen af te schudden en mijn eigen taal te ontwikkelen."

Je werkt vaker met meerdere media?

"Ik merkte al snel dat werken met een enkel medium onbevredigend voor me was en ben daarom ook aan de gang gegaan met film en installaties. De materie moet voor mij ook commentaar geven op het onderwerp waar ik mee bezig ben. Ik denk veel na over materialiteit in relatie tot de onderwerpen die ik behandel. Gaandeweg kwam ik op andere materialen uit dan de gebruikelijke. Met al die verschillende media en materialen wil ik een zo helder mogelijk verhaal vertellen. Een verhaal dat emoties oproept bij het publiek."

Welke media gebruik je?

"Ik heb video gedaan, textiel, performance, en recentelijk tijdens de *Manifesta* heb ik zo'n 8000 kilo zeezout gebruikt voor een installatie. Daar zat ook een performatief aspect bij. Het zout is ingezegend door een Winti-priester en lokale vluchtelingen hebben daar een lied bij gezongen. De humanitaire crisis rondom vluchtelingen wilde ik verbinden met de legende van Caribische slaven. Die legende vertelt dat, tot slaaf gemaakten stopten met zout eten omdat ze dachten dat ze daardoor lichter werden en zo terug konden vliegen naar Afrika.

Voor mij is dit verhaal een metafoor voor de kracht van verbeelding: mensen kunnen je lichaam misschien gevangen houden, maar in je verbeelding kun je jezelf altijd vrij denken. Het zout komt uit de Middellandse zee; de zee die nu symbool staat voor de vluchtelingenproblematiek."

*De zoutinstallatie droeg de titel *The Soul of Salt*, onderdeel daarvan was ook een videofilm. Wat gebeurde daarin?*

"In de video wordt een berg met zout gezegend door een spiritueel leider uit Suriname. Bezoekers konden wat zout meenemen en dat thuis oplossen in water als symbool om de pijn uit het verleden te verzachten. Ik heb het gezegende zout zelf terug gevlogen naar Afrika, het eiland Gorree, en samen met een lokale spirituele leider het zout opnieuw uitgestrooid in zee bij de 'door of no return': de laatste doorgang waar tot slaaf gemaakten doorheen moesten voordat ze aan boord gingen. Door het zout daar uit te strooien hoop ik zielsrust te kunnen geven aan de voorouders."

www.pkaersenhout.com